

Jaan Tõnissoni Seltsi

TEGEVUSARUANNE 2019. aasta kohta

Seltsi nimekirja kuulub seisuga 31.12.2019 83 liiget. Seltsi astus 2019. aastal 6 inimest ja liikmeskonnast lahkus üks inimene.

Seltsi tööd korraldab 9-liikmeline juhatus ja 2 auliiget. Juhatuse liikmetel on kindlad vastutusvaldkonnad: Krista Aru – juhatuse esimees

Trivimi Velliste – abiesimees, koostöö teiste seltsidega; eesti keele väärtustamine;

Ave Soeorg – sekretär; liikmemaksude jälgimine;

Riina Kala – assistent; Tõnissonide sugupuu kontaktid; võimalusel matmiskohad;

Aare Pällin – projektijuht, Tõnissoni õpiraha taaselustamine koos Ivar Raigiga;

Liina Kessa – Mursi talu perenaine;

Epp Alatalu – projektijuht, tutvustada koolides riigivanem J. Tõnissoni tegevust ja ideesid ;

Sergei Metlev – projektijuht, väärtustada riigivanem J. Tõnissoni osa eesti ajaloos ja Tallinnas;

Reimo Rehkli – kommunikatsioonijuht; kodulehekülg, FB;

Agü-Üllar Kull – auliige, välja kujundada Anna Haava 7/7A hoones riigivanem Jaan Tõnissoni mälestustuba;

Harry Ahland – auliige;

Juhatuse põhitähelepanu koondus järgmistele teemadele:

- liikmemaksude tasumine. Osa seltsi liikmetest ei tasu liikmemaksu korrapäraselt. Probleem vajab tegelemist ja hea lahenduse leidmist.
- Seltsi kodulehekülg vajab pidevat uuendamist. Otsustati vahetada kodulehe platvorm ja uuendada väljanägemist. Vastutaja Reimo Rehkli.
- Jaan Tõnissoni elu ja tegevuse tutvustamine noortele. Otsustati jätkata tööd koolidega. Vastutaja Epp Alatalu.
- Noorte kaasamine seltsi tegevusse.
- Jaan Tõnissoni nime jäädvustamine Tallinna linnaruumis. Arutelu Jaan Tõnissoni mälestusmärgi üle. Ettepaneku algataja ja eestvedaja Sergei Metlev.

MTÜ Jaan Tõnissoni Selts kuulub 2019. aastast tulumaksusoodustusega MTÜ-de nimekirja. MTÜ Jaan Tõnissoni Selts ei ole käibemaksu kohuslane.

Juhatuse koosolekuid toimus 2019. aastal neli (4), üldkoosolekuid viidi läbi kaks.

Alustatud ja ellu viidud algatused 2019. aastal:

- Jaan Tõnissoni nimeline saal Toompeal Riigikogu hoones. Riigikogu 100. aastapäeva tähistamise raames nimetati üks Riigikogu hoone nõupidamissaalidest 24. aprillil Jaan Tõnissoni saaliks. Saali seinale on paigutatud Jaan Tõnissoni bareljeef. Eesti Kunstimuuseumi kogusse kuuluvast August Weizenbergi Tõnissoni bareljeefiist (EKM 149) tegi Riigikogule koopia Eesti Kunstiakadeemia õppejõud, kunstnik Isabel Aaso-Zahradnikova.

- Jaan Tõnissoni Seltsi juhatuse liige Epp Alatalu pidas 7. augustil 2019 Kanada eestlaste Metsaülikoolis Kotkajärvel Muskokas ettekande Jaan Tõnissonist ja tema mälestuse jäädvustamisest Eestis. Reis Metsaülikooli, kus Epp Alatalu kanda olid ka igapäevased eesti keeles kõnelemise harjutustunnid, sai osaliselt teoks Torontos tegutseva Jaan Tõnissoni Fondi toetusel. Huvitav oli kuulajate tagasiside perekondlike Tõnissoni-tutvuste kohta sõjaeelsest ajast.
- 18. novembri 2019 esitleti Tartus, Jaan Tõnissoni tänav 1 asuvas Eesti Üliõpilaste Seltsi majas Krista Aru kaheköitelist monograafiat „Jaan Tõnissonist – rahvajuht ja riigivanem“ (Tartu: Rahvusarhiiv). Sündmusest võttis osa palju seltsi liikmeid ning Jaan Tõnissoni suurteos sai suure meediakajastuse.
- Soovides taas elustada Jaan Tõnissoni nimelise õpiraha traditsiooni, selgitati juhatuse poolt välja kõik senised õpiraha saajad.

Korraldatud üritused:

- Jaan Tõnissoni Seltsi koristuspäev Mursil Tõnissoni sünnikodus oli 1. juunil 2019. Lühikokkuvõtte: Ilm oli ilus, kõigil oli rõõmus meel, kohal oli 15 inimest, koristuspäeval osales ka ajaloolane ja väliskommentaator Toomas Alatalu. Tehti erinevaid töid: kes tassis majast kraami välja, kes koristab maja ümbrust, kes põletas lõkkes prahti. Suppi süües vahetasime mõtteid Mursi olevikust-tulevikust.
 - Jaan Tõnissonile pühendatud mälestuspäev toimus 3 juulil 2019 Raadi kalmistul ja ettekandekoosolek Tartu Laulupeomuuseumis. Tõnissonide perekonna hauaplatsil luges mälestuspalve Pauluse koguduse õpetaja Kristjan Luhamets. Jaan Tõnissonist kõneles Tartu Eesti Laenu- ja Hoiuühisuse esimees Andro Roos. Musitseeris Enno Lepnurm.
- Kell 14 algas Tartu Laulupeomuuseumis ettekandekoosolek, mis oli pühendatud 150. aasta möödumisele Eesti esimesest laulupeost. Ettekannetega esinesid: Alo Põldmäe „Johann Voldemar Jannsen ja muusika“, Kristiina Tael „Tartumaa laulupeod aastatel 1926 – 1940“, Riina Roose „Laulupidu – ühistegevuse meistrikläss“. Osavõtjaid oli rohkesti ning mälestuspäev õnnestus igati.
- 22. detsembril 2019 tähistati küünalde süütamise ja Krista Aru ning Enn Lillemetsa sõnavõttudega Jaan Tõnissoni monumendi juures Tõnissoni 151. sünniaastapäeva. Mälestusminutitele järgnes Jaan Tõnissonist rääkiva etenduse „Üksi lehekuu põues“ külastus Karlova teatris.

Noortele suunatud tutvustusüritused:

Krista Aru pidas ettekanded Jaan Tõnissonist Nõo Gümnaasiumis, Mäetaguse Põhikoolis, Iisaku Kihelkonnamuuseumis, Tartu Katoliku Koolis.

Epp Alatalu ja Aimar Altosaare pidasid ettekandetunnid Jaan Tõnissonist „Avame Jaani koodi“ Tallinna Kivimäe põhikoolis pühendusega kodanikupäevale. 27. novembril 2019 oli kaks ettekannet, ühistund 8a ja 8b klassile, teine tund 9. klassile.

AIMAR ALTOSAARE JA SERGEI METLEV KOOS AINAR RUUSSAAREGA SISUSTASID KOLM KÜLALISTUNDI, IGALE GÜMNAASIUMI KLASSILE „AVAME JAANI KOODI“ KOHTLA-JÄRVE GÜMNAASIUMIS 3. DETSEMBRIL 2019. JUTUKS AJAKIRJANDUS, ÜHISTEGEVUS JA RIIGIMEHEKS OLEMINE. KOHTLA-JÄRVE GÜMNAASIUMI ÜKS KLASSITUBE KANNAB JAAN TÕNISSONI NIME.

Tõnissonist rääkimiseks on nii palju teemasid ja erinevaid võimalusi, mis kõnetab igas vanuses ja ühiskonnast huvitumise oskusega noori. Ka õpetajad on saanud uusi teadmisi ja juhatust erinevate teemade lõimimiseks.

Koostöösuhted:

Seltsil on head koostöösuhted mitme mittetulundusühinguga: Konstantin Pätsi Muuseum, J. Laidoneri Selts, Eesti Lipu Selts, Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Selts, Vanemuise Selts jt.

Jaan Tõnissoni Selts koos K. Ristikivi Seltsi, E. Mihkelsoni Seltsi, MTÜga Eesti Elulood ja Eesti Kirjandusmuuseumiga esitasid riikliku elutööpreemia kandidaadiks eesti elulookogumise traditsiooni algataja ja edendaja Rutt Hinrikuse.

Seltside koostöö võiks olla veelgi mitmekesisem ja -kõlgsem, et koos kasvatada rahva teadmist eesti kultuurist, selle senisest ja edasisest arengust.

Sisuline ja toetav on olnud seltsi koostöö Postimehe Gruppi kuuluvate meediaväljaannete ja grupi juhatusega.

Hinnang seltsi tööle 2019. aastal: kuigi juhatuse sooviks oli leida ka 2019. aastaks üks suur ühendav idee, mille kaudu Jaan Tõnissoni nimi ühiskonnas paremini kuuldavaks ja nähtavaks teha, ning idee määratlemisel lepiti kokku püüdes leida Jaan Tõnissoni mälestusmärgile koht Tallinna linnaruumis, see kava loodetud mahus ei teostunud. Ilmselt tuleb ideed edasi arendada mitmekõlgsemalt ja mitmes suunas. Samuti on seltsil jätkuvalt vaja otsida ja leida ideid ja tegevusi, et jõuda noorteni.